

ing bestreed, de Deputatie men aange- de vrijheid gestelde vijf- in zoo is het te kunnen van Andel, lock, W. H. Littooy en meerderheid om met de de aan dezen de vereen- en indien ling te ont-

ich niet ge- lag, die van met H.H. ouden, door instelling en in der ihans verd voorge- slag ook de van het Reg- der verdere sld. En of Reglement eer ernstige de Synode, reeds princin- zinning orzer

door onder- wee andere kke zaken ding waarin te staan tot Ned. Herv. len, die met wens de be- tusschen de e zij de op- t. Na lang- ode in deze lke wij met 1869 in de ver kennis de naar de n Uwerzijde en medege-

Uw voor- bben aange- bewegen, is loor U werd , waarin wij dan naar U den lande dat de wij- aenspreking, j zij voor de ene verlin- d, Broeders, e eenigszins n meer dan n weg heeft wil en met roederen en dt, kunnen zen die en- den tegen- t in vorige ljk is; en van verschil lke erfenis, schappelijke is veroverd er bewaring

ke eenheid Gemeente; enen, welke kander; en ere in Zijn versterkt in t der liefde id des gees- n grootere r elkander, Hoofd, die na aan, be- poit worde reude ver- t Vader en en twisting id aandoen den Vader en de

dragen wij artigheden uit de bede, worden uit woord van wil, dat zij en Ik in U. te Assen. lve: een. traser. Scriba, tate Scriba,

reformeerde ledigen het ahoud ook kigen be- bezwaren erkenning rk als één ering kan men depu- en met de te Utrecht ereenstem- gende Sy-

Kerken in ie volko- n wij tot le bereid, behande- verklaren: hoortzaam- reeststemi- denis, met soaals het saturen en en hebben, emeld ge- zzaamheid is Word,

en daarmede ook de plaatselijke gemeenten der Chr. Kerk als wettige openbaring van het lichaam Christi.
3°. Dat zij niemand in hunne lidmaten-boeken inschrijven, dan alleen de zoodanigen, die instemming met de Gereformeerde leer betuigen, en onderwerping aan de kerkelijke tucht be- loofd hebben.
4°. Dat zij geene attesten afgeven en aan- nemen, dan aan en van erkende kerken, die met de Synodale hiërarchie hebben gebroken.
5°. Dat zij geene gemeenten meer zullen or- ganiseren, daar, waar reeds eene Chr. Ger. Gemeente bestaat, tenzij de plaatselijke Ker- raad en Gemeente van het Synodale- tot het Gereformeerde terrein overgaan.

Besluit III.

De Synode oordeelt, dat in geen geval het beginsel worde prijsgegeven, dat de Kerk hare eigene inrichting tot opleiding harer leeraren hebbe.

Voor ditmaal bepalen we ons tot de opneming van dit goede, schoone stuk, waarvan gezegd mag, dat zoo metterdaad dit stuk de intentie der Assensche Synode vertolkt, ons oordeel haar onrecht deed, of wel, dat zoo ons oordeel in hoofdzaak juist was, de verzilvering van de ons toe- gedachte pil getuigt van een prijzlijk besef dat deze verzilvering niet overbodig was.

Wat in deze waarheid is, zal wel spoedig aan het licht treden.

Na de publicatie van ons vorig artikel werden we letterlijk overstromd met alle- lei brieven, inlichtingen en ingezonden stukken, die zeer ernstig door ons zullen overwogen worden.

Voor zooverre deze inlichtingen feiten, stemmings enz. betroffen, nemen we uiteraard de geveene rectificatiën voet- stoets aan.

Voor zooverre ze echter bedoelingen en waardeeringen gelden, zij ons de opmerking geoorloofd, dat wij ons aan de stukken als stukken te houden hebben, en dat alleen de Synode van Assen zelve een authen- tieke interpretatie kan geven. De stem van A. of B. beslist niet voor den zin waarin aan Utrecht de genomen besluiten worden voorgelegd.

Daarom thans slechts op twee punten een korte repliek.

Ons wordt opgemerkt, dat het besluit der Assensche Synode niet spreekt van „de wettige openbaring van het lichaam Christi“, maar slechts van „wettige openbaring“.

Nu wete men, dat deze formule overge- nomen is uit de Instructie der Zuid-Hol- landsche Synode, en dat daar stond: „Wet- tige openbaring“, in het meervoud, gelijk het meervoud „de plaatselijke gemeenten“ dit, bij de opvatting, die men er nu in legt, eischte.

Toen derhalve de Synode van Assen, op voorstel van Beuker, dit „openbaring“ in het enkelvoud „openbaring“ veranderde, dwong ze den lezer aan deze verandering gewicht te hechten. En nu zien we niet in, hoe een verwerping van het meervoud en een zetten van het enkelvoud, hier een andere opvatting toelaat dan een afslui- tende.

Als de Staten-Generaal verklaren: „Wij zijn wettige volksvertegenwoordiging“, hangt de vraag of dit al dan niet in uitslui- tenden zin bedoeld is al van de vraag, of het begrip „volksvertegenwoordiging“ zelt uitsluitend is dan niet. En omdat er maar één volksvertegenwoordiging zijn kan, staat dit zeggen dus volkomen gelijk met: „Wij zijn de wettige volksvertegenwoordiging.“

Dan legt men er dit niet in, maar het ligt er in.

Lezen we nu al wat Ds. Beuker schreef, dan vinden we onveranderlijk beweerd, dat hij slechts één wettige openbaring van het Lichaam Christi op dezelfde plaats en tijd denkbaar acht.

En zoo kon o. i. de uitdrukking: „Wet- tige openbaring“ uit zijn pen niet anders be- doeld zijn dan als de wettige openbaring.

Alleen de inlassing van „eene“ had dit „uitsluitend“ karakter kunnen wegnemen.

Een tweede punt dat we even ter sprake brengen is het beweren van N. J. E. in de *Roepst*, dat het Episcopalsch is, dat de *Heraut* een oordeel uitsprak, eer de Synode van Utrecht saamkwam.

Dit verstaan we niet.

Ons dunkt, de roeping der pers is niet om achteraan te komen, maar juist om voor te lichten.

En ten andere zijn én Deputaten én Synode natuurlijk volkomen vrij, om zich aan het oordeel van de *Heraut* niet met al te storen.

KUYPER.

Wat zal thans Dr. Van Ronkel doen?

Gelijk men zich herinnert, kon toch ook hij het niet langer aanzien, dat de Gere- formeerde „schutterij“, die in de Synodale Genootschapskerk was achtergebleven, zich een zoo vernederende rol liet welgevallen. Hij herinnerde zich de schoone dagen uit Maassland. Hij herdacht de liefde van het Gereformeerde volk te Jijst, dat zoo gaarne anders wilde, als het maar anders kon. Hij bracht zich te binnen met wat moed van den leeuwenvelp hij in Zutphen tegen de belagers der kerk van Christus had gestaan. Hij dacht weer aan zijn eerste optreden te Amsterdam, toen al met Synodaal was hem aangaapte als den herboren Israëliet, die kloek en manlijk als een Machabeër zou staan. En... dan... nu zoo in het stof te kruipen... neen, dat duldte zijn aard niet.

Moedig stond hij dan ook op.

In 1886 beging hij een kapitale fout, door te huilen met de wolven die Christus' kerk verdierven.

Maar heldhaftiger geest toog weer in hem. Neen, hij was wel achtergebleven, maar waarlijk niet om zich door de Irenischen te laten vertreden en te misbruiken als voetwisch.

Daar verschenen zijn brochures.

Eén, twee, een derde, een vierde. Als

de brandketten die uit een batterij elk- ander in het luchtruim achternaajzen, vlo- gen ze de kerk in.

Er kwam actie, er kwam ontwaken. Krayenbelt en Malcomesus uit Rotterdam werden onrustig in de conscientie, Felix en de Confessioneele Vereeniging te Utrecht wilden den ouden strijd hernieuwen. Heel een beweging zou op touw worden gezet. Wat vroeger misliep, zou nu doel treffen.

En Van Ronkel scherpte zijn pen; en Van Ronkel haalde zijn palet met de roerende tinten voor den dag; en Van Ronkel sloeg den vromen toon aan; en Van Ronkel las heel een rukker van het plantje „Captatio benevolentiae“ voor de Synode saam.

Maar nu zou het dan ook doorgaan.

Hij dreigde niet maar om te dreigen!

Drie puntjes waren zijn geheimnis.

Maar toch op het laatste kwam het er uit: Geef de Synode ons geen gehoor, dan zal ze de gevolgen zien.

Op ter Classis.

Daar als een eenig man storm geloopt.

Heel iets anders dan van Hoedemakers beweging, zou men nu van Van Ronkel zien.

Hartelijk hebben we ons in dit lucht- verschijsel verblijd.

Getrouw aan onzen stelregel, dat men niet ons behoeft te volgen, mits men maar de gehoorzaamheid aan het Woord niet slapen laat; en van harte toegeevende dat verschillende methoden van Reformatie tot het ééne goede einddoel kunnen leiden, hebben we ongeveinsdlijk belangstelling in deze nieuwe actie betoond.

We onthielden daarom onze critiek niet, en spraken het uit, dat Dr. Van Ronkel zich door tweeërlei verzwakte: 1°, doordat hij geen schuld beleed over zijn huilen met de wolven en het bijten der schapen in 1886; en 2°, doordien hij de Synode toe- sprak op een toon, die zijner onwaardig was. Maar deze critiek raakte het beginsel niet; ze gold alleen de meerdere of mindere morele kracht waarmee Dr. Van Ronkel zijn actie kon doorzetten.

Toch spraken we reeds aanstonds onzen twijfel uit, of zijn woord, dat deels te ge- maniereerd, deels te weinig toonde wat hij wilde, wel genoegzaam weerklinkt op de Classen zou vinden.

En zoo kwam het dan ook uit.

Zelfs te Utrecht moest Felix de vlag strijken, en in Leiden kreeg Dr. Van Ronkel zijn voorstel mee naar huis terug.

Van een aanloop der Classen op de Synode viel dus geen sprake.

Integendeel, de Classen, ook de meest conservatieve, hadden het niet gewild.

Vandaar dat de Synode er den spot mee dreef.

Wat wilden deze „aemachtige Joden“?

Men zou hun dit „veel geblaas en weinig wols“ wel afleeren; en driestweg sprak men het uit: Neen, een kerkvergadering met de kerkleer in overeenstemming willen we niet.

Van Ronkels voorstel is dus afgewezen, zoo boud en stout, zoo kras en brutaal, als zich maar immer denken laat.

Met de kous op den kop zendt de Syno- de hem naar huis.

Zelfs van een goed woord, dat de pijn stillen kon, is geen sprake.

Schier op minachtenden toon en half hem uitlachend, trekt de Synode zich in hooghartige zelfgenoegzaamheid terug.

Daarom herhalen we onze vraag: Wat zal Dr. Van Ronkel thans doen?

Zwijgt hij na dit *kech*, dan is het uit, en ligt hij voorgoed als een ontverderde, uitgeplukte adelaar in zijn machteloosheid neder.

Bepaalt hij zich tot nieuwe protesten en vlugschriften, dan mist hij voortaan het oor van het kerkelijk publiek, dat geen tijd heeft, om op schoten in de lucht te letten.

Het eenige wat hem als man van wils- kracht en beginsel kan handhaven, is der- halve, dat hij den strijd in het kerkelijk organisme zelf aanbindt, en in dienzelven kerkeraad van Leiden, dien hij nu jarenlang van actie terughield en chloroformeerde, van toon verwisselt en een actie inzet.

Doch dan vreezen we, dat de Hiërarchie zeer korte metten met hem maken zal, en dat zijn banvonniss gereed ligt.

Doch hoe dit zij, de drie puntjes uit zijn eerste brochure eischen thans een vertolking in de werkelijkheid.

Er moet thans blijken, of deze „drie puntjes“ aanduiding waren van een drie- werf diepe rust, die op de eerste vleug van actie volgen zou; of wel dat ze in geheimschrift een verwezen voornemen des harten verborgen, om met mannenmoed en Christelijke vastberadenheid op te staan voor de ere onzes Gods.

Moge hij in die keuze niet ondergaan, maar zijn kracht herwinnen.

Wat we reeds in Mei 1886 schreven blijkt al meer waar te zijn: De Hiërarchie drukt loodswaar op de karakters.

Neen, voorwaar, ze zijn nog niet allen zedelijk gevallen de mannenbroeders, die de Bediening van het Woord onder het tegenwoordig schrikbewind voortzetten.

Mee door allerlei ongeschikte handeling van velen die in dolantie gingen, is het slechts aanzeling die hen omstrikte, vreeze die hen omving.

Maar wat de meesten hunner, dat bij dag, in hun eigen conscientie klagen, is dat ze zelf voelen hoe de ontzenuwing van kracht bij hen voortgaat en de moed hun steeds dieper ontzinkt.

Vroeger, toen wij allen nog met hen in het gelid stonden, was het mee getuigen en meestrijden zooveel lichter.

Er waren er altoos die vooropgingen, en de Hiërarchie trad veel besluiteloozer en bedeesder op.

Men kon ten minste nog getuigen, nog protesteerden, nog een eerste poging tot verzet wagen, zonder aanstonds de ker- kelijke politie in huis te hebben.

Maar die milde dagen hebben thans uit.

In de ministeries, in de ringen, op de classen waar ze ool: komen, is het of hun thans een slot op den mond ligt. De hiërarchische ambigenooten hebben den hoogsten toon en doen hun telkens de half- slachtigheid van hun positie, soms krenkend, gevoelen.

Ze staan verlaten en eenzaam. Hun ba- nier wappert niet meer, maar ligt opgerold en weggeborgen.

De klaren blaast zijn moedgeveenden en besielenden toon niet meer.

Nu, ja, ze prediken nog, ze catechiseeren nog, en bij stil bezook kunnen ze hun hart nog eens luchten, maar het is geen positie meer.

Daarom deed het velen hunner zoo goed, toen Van Ronkel optrad.

Toen hadden ze weer een tolk, een tri- buun, een woordvoerder, een hoofd.

Er leefde weer hope.

Maar moesten ze het smadelijke zien ge- beuren, dat thans ook Van Ronkel moede- loos het hoofd op de borst liet zijgen, en zich terugtrok in de tente der onaandoen- lijkheid, dan zou de slag des te zwaarder, en hun lijden, hun zielelijden voor de toe- komst, ongeneeslijk worden.

Ook dat mag Dr. Van Ronkel wel be- denken.

Wie optreedt, laadt verantwoordelijk- heid op zich ook voor het zieleleven en de zedelijke verantwoordelijkheid van anderen.

Hij kan er nog velen redden van den moreelen ondergang op kerkelijk gebied. Maar hij kan ook een verderver van veler karakter worden.

Zij zijn keuze tot Godes eer!

De vraag of men over de verevening van mogelijke brandschade zich vooraf met andere belanghebbenden verstaan mag, heeft de *Heraut* in bevestigenden zin beant- woord, en we belooften dit oordeel toe te lichten.

Hier toe gaan we thans over.

En dan beginnen we al aanstonds met een scherp protest tegen het slecht geko- zen woord „verzekering“, dat ten deze in zwang kwam. Dit woord toch maakt allich- den indruk alsof de mensch, in eigen zelf- genoegzaamheid, waande door zulk een maatregel zijn lot in eigen hand te nemen.

En zoo verstaan we dan ook zeer wel, hoe min nadenkende bijbellezers tegen dezen verkeerden naam Job 12: 6 inriepen, en vroegen of in de woorden: „die God ter- gen, hebben verzekeerdheden“, niet een oor- deel over alle assurantie lag.

Nu is deze plaats stellig verkeerd bijge- bracht. Immers, in Job 12: 6 beteekenen deze woorden, dat de man die God vreest, zo- als Job, soms in schrikkelijke onrust gejaagd wordt, en dat daarentegen vele lieden die God tergen nochtans een gerust en verzeerd leven hebben. Maar deze fout der onna- denkendheid, waarvoor lezing van onze kante- tekening reeds kan bewaard hebben, nu daargelaten, zoo heeft niettemin het pro- test tegen dezen hooghartigen naam onze volle instemming. Wie waant zich te kun- nen verzekeren tegen Gods slaande hand, komt geestelijk om in zijn hoovaardij.

Maar uit dien verkeerden naam volgt nog niet dat de zaak slecht is.

Van de veertig zeeschepen vergaat er 'sjaars in den regel één. Denk ik mij nu een reeder die veertig zulke schepen bezit, dan schrijft deze jaarlijks één schip als schadepost af. Maar nu sterft deze man, en laat zijn veertig schepen aan zijn vier zoons achter. Elk van hen krijgt er tien.

Wat zou er nu in steken, zoo deze zoons tot elkander zeiden: „Op tien schepen kan het verlies van één schip niet geleden wor- den. Laat ons dus als goede broeders dezen schadepost saam blijven dragen. Wie dan het verlies van een schip treft, die beurt de gelden.“

Niet waar, hier zou niemand iets ver- keerds in vinden. Integendeel, ieder des- kundige zou den broederlijken zin en het voorzichtige beleid dezer jongelieden loven.

Doch stel nu, er zijn duizend men- schen, die elk een huis bezitten, ter waarde van f 15,000. Nu leert wederom de ondervinding, dat er op de duizend huizen 'sjaars ongeveer twee door brand zooged als vernield worden. Als nu deze duizend eigenaars van huizen bij elkaar komen en zeggen: „Lieve vrienden, laat ons gemeenschappelijke zaak maken. Als een van ons plotseling een verlies van f 15,000 treft, smijdt dit er te diep in. Maar als we allen saam deze jaarlijkse schade onder elkander omslaan, dan is het een som die ieder kan dragen. Laat ons der- halve afspreken, als goede trouwe mannen, dat we, zoo er een of meer huizen af- branden, daar den getroffen niet voor laten zitten, maar dat we alsdan allen saam ons duizendste part daarin dragen zullen.“

En wederom vragen we, wat ter wereld kan daarin steken? Of zou men niet vrij zijn, met anderen af te spreken, dat men een eventueel invalende schade en verlies saam dragen zal?

Welnu, een onderlinge brandwaarborg- maatschappij is niets ter wereld anders, dan de toepassing van ditzelfde beginsel, de verwezenlijking van ditzelfde denkbeeld. Reden waarom het ons voorkomt, dat op Christelijk standpunt de onderlinge waar-

borgmaatschappijen steeds de meeste aan- beveling verdienen.

Zulk een maatschappij toch is niets hoe- genaamd anders dan eene vereeniging van burgers die gebouwde eigendommen bezit- ten, en die door tusschenkomst van direc- teuren elkaar onderling de belofte geven, om, valt er brandschade, die pondsponds- gewijs te zullen bijpassen.

Dit nu staat, naar Gods Woord, den mensch vrij. Hij is vrij om zaken te drij- ven, en zich voor het drijven van zaken of voor het beheer van zijn goed met an- deren te verbinden. Hij mag zich als han- delaar verbinden, om kapitaal bij kapitaal te voegen, en saam de winst te deelen.

En dus ook, om bezitting bij bezitting te voegen en saam de schade te dragen.

In zooverre is hier dus niet het aller- geringste op aan te merken.

Wel stemmen we toe, dat ook in deze zaak zich de zonde mengt, en dat ook deze zaak voor meer dan één een valstrik der verleiding is geworden, om zorgeloos met vuur en licht om te gaan, en soms zelfs om opzettelijk brand te stichten; maar hoe scherp men zulk een handelwijze ook ver- oordeele, nooit heft het misbruik eener zaak haar wettig gebruik op.

Heel de beurs, alle handel en nering, alle eigendom en bezit van goed, strekt dagelijks tot verleiding en verzoeking en slaapt mee in allerlei kwade, zeer zon- dige en schuldige praktijken. En toch is het deswege nooit iemand in den zin ge- komen, om uit dien hoofde alle handel en nering te verbieden. Ook kan het men- schelijke leven er eenvoudig niet buiten. Het is er van Godswege op aangelegd.

Wel vloet er dus uit voort, dat de pre- diking des Woords ook tegen deze zonde te strijden heeft, en dat het zesde gebod hier zijn toepassing vindt; en ook dat een legelijke bewaande genade heeft af te smeecken, om ook ten deze niet in een strik des duivels te vallen; maar dat deswege onderlinge afspraak tot een gemeenschap- pelijk dragen van gevallen brandschade, met het recht Gods of de liefde in strijd zou zijn, volgt er geenszins uit. In de zaak zelve is niets berispeijls.

Zelfs zouden we niet gaarne zeggen, dat de maatschappijen met vaste premie *per se* te veroordeelen zijn. Zedelijk staan ze o. i. lager dan de onderlinge maatschappijen en ze geven meer aanleiding tot het inkruip- ren van misbruiken bij de directie. Toch is de gedachte die ze ontstaan deed, op zich zelf niet afkeurenswaard. Immers, als men niet met duizend maar met tien duizend deelgenooten saamwerkt, leert de ondervinding dat de som die gemeenschap- pelijk per jaar aan brandschade wordt ge- leden, bijna altoos even hoog loopt. En heeft men voor zijn pand nu een reeks van jaren betaald f 19,70, f 20,30, f 19,80, f 20,70, f 19,50, f 20,50 enz., dus altoos omme en bij de f 20, dan is het enkel een vereen- voudiging van administratie, zoo men zegt: „Laat ons dan eenvoudig elk jaar f 20 be- talen. Dan schiet er het eene jaar een kleinigheid over, en haalt men hiermee het kleine tekort van een volgend jaar in.“

Waarbij het eenige kwaad is, dat er op die wijs soms een overschot komt, waarop directieuren azen, en er alzo een soort speculatie ontstaat, die het gevaar voor misbruik kan verhoogen.

Vooraf voor stichtingen, kerkelijke ge- meenten enz. achten we het deelnemen in zulk een onderling accord dan ook ge- boden en plichtmatig. Immers juist zulke stichtingen en kerken zijn *onvrij*. Een particu- lier kan nog zeggen: „Ik wil geen ge- bouwde eigendommen hebben, omdat ik de risico van brand niet loopen kan.“ Maar dat kan een kerk niet zeggen. Ze heeft nu eenmaal eigendom noodig. Ze kan er niet buiten. Ze moet een plaatse van samen- komst hebben. Doch nu volgt hier dan ook uit, dat de beheerders van zulk goed, niet voor hun eigen huis, maar voor het huis der gemeente te waken hebben, dat niet hun maar der gemeente, nu en in het nageslacht, toebehoort. En daar het hun nu op is gelegd, om voor dit bezit der ge- meente zoo te waken, dat deze geen schade lijde, zouden wij het onverantwoord achten, indien men verzuimde van de aangeboden gelegenheid tot accord gebruik te maken, en de gemeente er aan blootstelde, dat zij ten gevolge van dit verzuim, van haar kerk- gebouw ontbloot wierd.

De godgeleerde vraag naar de verhouding waarin de Christen zich geplaatst vindt tegenover mogelijke rampen die hem overkomen kunnen, komt dus bij heel deze kwestie niet eenmaal in aanmerking. Over- mits echter velen er ook die quaestie bij- brengen, zijn we bereid ook daarover een volgend maal ons oordeel te zeggen.

Niemand, die als beheerder van kerkelijk goed, nog verzuimde accord te sluiten, zoude hier echter op, om onverwijd zijn verzuim in te halen.

Vergeet niet, brand kan ook aan uw kerk of lokaal elken dag en elken nacht overkomen.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

Aan de Nederl. Geref. kerken.

Namens de Synode der Christelijk Geref. kerk, vergaderd te Assen, werd aan den ondergeteekende toegezonden een schrijven der Synode aan de voorloopige Synode der Nederl. Geref. kerken, vergaderd te Utrecht, met ver- zoek, dit schrijven te stellen in handen der deputaten in zake de kerkelijke hereniging met de Christelijke Gereformeerden.

Aan dit verzoek werd door mij voldaan.

Tevens werd mij namens genoemde Synode, te Assen vergaderd, een honderdtal afdrukken van bovengenoemd schrijven met bijlage toe-

gezonden, met verzoek een exemplaar daarvan te zenden aan de leden der voorloopige Synode te Utrecht.

Aan dit laatste verzoek werd door mij vol- daan in dezen zin, dat door mij een afdruk werd toegezonden aan allen, die door de classale vergaderingen naar de voorloopige Synode gedeputeerd zijn, benevens aan hunne secundi, en aan de heeren, die als adviseurs de vergaderingen der voorloopige Synode van 25-29 Juni l.l. hebben bijgewoond.

J. C. SIKKEL.

Hijlaard, 4 Sept. 1888.

HIJLAARD. Was het voor onze gemeente een pijnlijk bericht, dat onze herder en leeraar Ds. J. C. Sikkel het beroep naar 's-Graven- hage aangenomen had, — wij werden eenigszins getroust door zijn mededeeling, dat hij, al- vorens te vertrekken, het beroepingswerk wenschte te leiden, opdat deze gemeente bij zijn vertrek weldra weer van een dienaar des Woords mocht voorzien zijn.

De heeren candidaten D. J. B. Wijers en H. R. Nieborg traden daarom voor deze gemeente op, en wij mochten den Heere prijzen, die zoodanige goede vruchten aan de Vrije Universiteit schonk.

Zonder aarzeling werden dan ook deze twee geschikte kandidaten op het tweetal geplaatst, en daarna de heer Wijers beroepen.

Deze beroeping is van gewicht voor deze gemeente en voor de kerk van 's-Gravenhage, die op de komst van haren leeraar wacht.

Blijk het, dat de Heere onze Koning ons regeert, en dat Hij in onzen nood ons te hulpe komt, door te bewerken, dat de heer Wijers het beroep herwaarts aanneemt.

Nog altijd is verzuimd te melden door den kerkeraad der Nederl. Geref. kerk te Wijckel, dat hij op den 28sten Juli door den consulat Ds. M. Brouwer, bedienaar des Woords te Lemmer, in het ambt werd bevestigd en daarop in zijn eerste vergadering voor geheel zijn kerk den hand verbrak, die haar totnu toe bond aan de organisatie van 1862 en terug- keerde tot de kerkenorde van 1669. En hier- van is kennis gegeven aan Z. M. den Koning en aan den burgemeester en de kerkvoogden. Door dezen bericht de kerkeraad aan de Ned. Geref. kerken, dat zij wenscht in gemeenschap te treden met die kerken, welke instemmen met de 37 Artikelen des Geloofs, den Cate- chismus en de vijf artikelen tegen de Reman- stranten, in gebondenheid aan Gods Woord.

Ons aanbevelende in de voorbede der kerken.

De Kerkeraad voornemens,

S. J. HOLLANDER, Praeses.

H. R. BOUWSTRA, Scriba.

Wijckel, 3 Sept. 1888.

Zondag 2 September jl. werd de Eerw. heer P. J. Wijminga door Prof. Dr. A. Kuyper alhier in den dienst des Woords bevestigd, nadat Zijn Hooghe. vooraf de verhouding van leeraar en gemeente had uiteenzet volgens Matth. 24: 45-51.

Bij zijne intride des namiddags nam de bevestiging tot tekst 1 Cor. 1: 23, 24. Namens den kerkeraad,

P. J. WIJMINGA, Praeses.

Lollum, 5 September 1888.

Woensdag 29 Augustus vergaderde de clas- sis Amersfoort.

De kerk van Nichtevecht alleen was niet vertegenwoordigd.

Ds. Bouman werd tot Praeses, Ds. Adriaanse tot Scriba gekozen. Tot classale deputaten werden gekozen Dr. van Goot en de ouder- ling De vaal Maleijt. Tot een regeling van de vacaturbenoemen kon men om eigenaardige bezwaren niet komen. Door de classis werd de noodzakelijkheid ingesproken om voorloopig één oetenaar aan te stellen ter voorbereiding in den nood van de prediking des Woords in de vacante kerken. Een dienaar des Woords en twee ouderlingen werden be- noemd om in de volgende classisvergadering een ontwerp ter tafel te brengen, hoe de werk- zaamheden van den Classis oetenaar te regelen en de gelden voor zijne bezoldiging te vinden. Ook werd door de classis besloten, dat na 1 Januari 1889 niemand in de kerken der classis zal mogen optreden, tenzij kerkelijk onderzocht. Voorts werd nog in behande- ling genomen het huishoudelijk reglement, dat echter nog niet is afgehandeld. Als roepende kerk voor de volgende vergadering is aange- wezen de kerk van Soest.

L. ADRIAANSE Scriba

De Provinciale Diaconale vergadering voor Gelderland zal d. v. gehouden worden te Arn- hem op 17 October a. s. in de Oost-kerk.

Punte van bespreking: a. Gesticht voor idioten.

b. Werkverschaffing aan gebrekkige armen.

Diaconieën der Ned. Ger. kerken in de pro- vincie Gelderland worden uitgenoodigd, zich op deze vergadering door een of meer afgevaardigden te doen vertegenwoordigen andere onderwerpen voor de agenda in te zenden vóór 25 Sept. e. k. bij den secretaris der regeringscommissie

J. TEN CATE.

Ingevolge opdracht der voorloopige Syno- de van Nederl. Geref. kerken, bijeen- gekomen te Utrecht den 28sten Juni 1888, bren- gen de ondergeteekenden onder de aandacht der kerken, dat in de *Heraut*, onder de rub